

**O‘ZBEK TILI DARSLARIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR,
PEDAGOGIK VA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINI O‘QUV
JARAYONIDA QO‘LLASH SAMARASI.**

Dadaboyeva Munira Yusupovna

Farg‘ona viloyati Farg‘ona shahar

22-umumiy o‘rta ta’lim maktabi o‘zbek tili o‘qituvchisi

***Annotatsiya:** ushbu maqolada o‘zbek tili darslarida innovatsion texnologiyalar, yangi usul, pedagogik va axborot texnologiyalarini o‘quv jarayonida qo‘llash samarasi haqida so‘z boradi.*

***Kalit so‘zlar:** innovatsion texnologiyalar, o‘zbek tili, grammatika, nutq, e’tibor...*

Ma’lumki, innovatsion texnologiyalar, pedagogik va axborot texnologiyalarini o‘quv jarayonida qo‘llashga bo‘lgan qiziqish, e’tibor kundan-kunga kuchayib bormoqda. Bunday bo‘lishining sabablaridan biri, shu kungacha an’anaviy ta’limda o‘quvchi-talabalarni faqat tayyor bilimlarini egallashga o‘rgatilgan bo‘lsa, zamonaviy texnologiyalar ularni egallayotgan bilimlarini o‘zlari qidirib topishlariga, mustaqil o‘rganib, tahlil qilishlariga, hatto xulosalarni ham o‘zlari to‘g‘ri keltirib chiqarishlariga o‘rgatadi. Zamonamiz taqozosi bilan o‘zbek tili darslari yanada qiziqarliroq bo‘lishi uchun ularni innovatsion va pedagogik texnologiyalarni qo‘llash yaxshi natija bermoqda. Yosh avlodni hozirgi zamon fani asoslari bilan qurollatirish orqali ularning aqliy jihatdan maksimal darajada rivojlanishlariga erishish umumta’lim maktablari oldida turgan eng muhim vazifalardan biridir. O‘zbek tili darslarida o‘quvchilarning ma’lumotini oshirish va darslarni o‘zlashtirish darajasini ko‘tarishga ko‘maklashishi uchun, dars mashg‘ulotlari bilan bir qatorda sinfdan tashqari ishlarni ham o‘tkazish zarur. Sinfdan tashqari va maktabdan tashqari ishlar bolalar bilan olib boriladigan ta’lim-tarbiya ishlarining ajralmas qismi bo‘lishi bilan birga, o‘quvchilarni bilimga va mehnatga bo‘lgan havaslarini ortiradi, shuningdek, o‘zlashtirish sifatini

oshirishga va xulqini yaxshilashga ta'sir etadi. Sinf dan tashqari ishning asosiy maqsadi o'quvchilardagi fanga bo'lgan qiziqishni rivojlantirish, ularni darsda olgan bilimlarini to'ldiruvchi va chuqurlashtiruvchi bilim, malaka va ko'nikmalar bilan qurollantirishdan iborat. Shuningdek, o'zbek tili darslarida quyidagi innovatsion texnologiyalar, pedagogik va axborot texnologiyalarini o'quv jarayonida qo'llash yaxshi samara beradi.



“Mavzuga zamin” usuli. Maqsad: O'quvchilarni o'tilgan mavzuni mustahkamlashdan oldin, shu mavzu bo'yicha o'quvchilarni darsga tayyorlash ya'ni zamin hozirlash. Bizga ma'lumki o'quvchilar mavzuni o'qituvchi tushuntirib berishi chog'ida va o'zi darslikdan o'qib o'zlashtirishi mumkin. Lekin bu degani sinfda hamma o'quvchilar o'zlashtira oladi degani emas. Shuning uchun ularga turli xil o'yinlar, sahnali ko'rinishlar, baxsmunozaralar orqali darslar tashkil qilinsa, sinfdagi uncha yaxshi o'zlashtira olmaydigan o'quvchilar ham mavzu haqida tushuncha hosil qilibgina qolmasdan, mustahkamlab oladi.

“Topqir suxandon” o'yini. Bu ta'limiy o'yin bugungi zamonaviy axborot texnologiyalari asosida dars o'tish tizimiga muvofiq electron doska orqali tashkil etish mumkin. Bu o'yinning afzalligi shundaki, uni barcha mavzularni o'rganish jarayonida qo'llash mumkin. Bunda o'quvchi yanglishishi mumkin bo'lgan so'zlar electron doska orqali xato yozib ko'rsatiladi. O'quvchilar navbatma- navbat xatolarini to'g'rilab

yozadilar. Natijada o‘rganilayotgan mavzu ham, so‘zlar imlosi ham o‘quvchi xotirasida muhrlanadi.

Masalan: Hayol, baht, muhabbat, xamjihatli, baxor, halq, mexnatsevar, xasad, axllik, hurramlik. Bu usul orqali o‘quvchilarda axborot bilan ishlash kompetensiyasi shakllanadi.



“Jumboqli maqollar”. Bu ta’limiy o‘yin mavzuni mustahkamlash uchun qo‘llanib, o‘quvchini mushohada yuritishga undaydi, tafakkurini boyitib, xotirasini rivojlantiradi. Guruhlardagi har bir o‘quvchiga “X va H” undoshlari qatnashgan maqollar yozilgan tarqatmalar beriladi. Afzalligi shundaki, bu usulda barcha o‘quvchilar ishtirok etadi. O‘quvchilar nuqtalar o‘rniga x va h undoshlaridan mosini qo‘yib, maqollarni izohlab beradilar.

Namuna: 1. Yer ...aydasang, kuz ...ayda. Kuz ...aydamasang, yuz ...ayda.

Xullas, ta’lim muassasalarining asosiy vazifalaridan biri, o‘quvchilarga insoniyat tarixi davomida yaratilgan bilimlarni yetkazish, fanlar asoslari bo‘yicha muntazam bilim olishlari uchun tegishli sharoit yaratish, zarur axborotlarni tanlash va mustaqil o‘qishni o‘rgatish orqali bilim olishga bo‘lgan ehtiyojlarini qondirish va qiziqishlarini orttirishdan iborat.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Azizxo‘jayeva N. “Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat” T., 2006-yil.
2. Qosimova Z. “Ta’lim texnologiyalari”. T., “Tafakkur qanoti” 2014 –yil.
3. U. Masharipova O‘qituvchilar uchun metodik qo‘llanma.